అత్యాచారాలు, లాకప్‌డెత్‌లు, హేయమైన

కేరళలోని 12 జైళ్ళల్లో 19,700 చ.

ఆరోగ్య సలహాలు

పాలు, నెయ్యి, తేనె, చెరుకు రసం, వెలగపండు, పనస, నేరేడు, అరటిపళ్ళు, కొబ్బరి - పుల్లని పళ్లు - ఇవి తాంబూలానికి విరుద్ధ వస్తువులు. కనుక ఇవి తిన్న వెంటనే తాంబూలం సేవిస్తే విషంగా మారే అవకాశం వుంది. కనుక పై పదార్థాలు తీసుకున్న గంటదాకా తాంబూలం వేసుకోరాదని ఆయుర్వేద గ్రంథాలు తెలుపుతున్నాయి.

పులుపుగల పదార్థాలను పాలతో కలిపి తీసుకోరాదు. అలాగే పాలతో కలిపి పండ్లు కూడా తినరాదు. విడిగా తినాలి నిత్యం పొగతాగటం ఎంత అనారోగ్యకరమో, నిత్య తాంబూల సేవనం కూడా అంతే అనారోగ్యకరం. క్యాన్సరు వచ్చే అవకాశం వుందని శాస్త్రవేత్తలు కనుగొన్నారు.

❖ రాత్రిళ్ళు భోజనంలో పెరుగు వాడుకోవటం అనారోగ్యకరం, పెరుగుకి బదులు మజ్జిగ వాడుకోవచ్చు.

❖ గర్భిణీస్త్రీలు, పచ్చి బొప్పాయి కాయగానీ, అనాసకాయగానీ తినటం వల్ల గర్భస్రావం జరిగేఅవకాశం ఉందని ఆయుర్వేదం తెలుపుతున్నది.

❖ అమీబాయిసిస్ వ్యాధితో బాధపడేవారు, వెల్లుల్లి వాడరాదు కారం పదార్థాలు తినటం బాగా తగ్గించాలి. అట్లాగే పుల్లని పెరుగువాడరాదు.

- ఎస్.

జైలులో 75 మంది మహిళలకు ఒకే ఒక్క మరుగుదొడ్డి వుంది. బయలు ప్రదేశంలోనే వున్న రెండు పంపుల వద్దనే వారంతా స్నానాలు చేయవలసివుందని వివరించింది.

1992లో బీహార్ జైలు ఖైదీల మరణాల గూర్చి జరిగిన న్యాయవిచారణలో కొన్ని వాస్తవిక విషమ పరిస్థితులు తెలియవచ్చాయి. 'జైలులో అన్ని మరుగుదొడ్లు ఘోర పరిస్థితుల్లో వున్నాయి. రోజుల తరబడి తొలగించని గుట్టలకొద్దీ మలం వుండటంతో ఖైదీలు ఉక్కిరిబిక్కిరి అయిపోతారు. కొంతమంది ఆ ద్వారాల వద్దకు వెళ్ళలేక, శ్వాస ఆడక, వివిధ రోగాలకు బలి అయిపోయారు. అక్కడ ఏమాత్రం నీటి సౌకర్యమనేదేలేదు".

పరిష్కారం స్పష్టంగానే వుంది. కొత్త జైళ్ళు నిర్మించితీరాలి. అధికారుల వాదన మరోలా వుంది. 130 ఏళ్ళ క్రితం నిర్మించిన 27 జైళ్ళు, వందేళ్ళకు పూర్వం నిర్మించిన 187 జైళ్ళను విస్తరించడానికి

'డిటెన్యూల విషయమై కూడా దారుణ పరిస్థితులు నెలకొని వున్నా చట్టం - లాఠీ ద్వారానే పరిస్థితులు స్తున్నాయి. ఇనుప చువ్వల వెనుకకు వారు సవ్యంగా తిరిగి వస్తారన్న ఎవరికీ వుండటంలేదు' అంటూ వ్యాఖ్యానించారు.

పత్రికా రంగంతోపాటు ప్రజా సామాజిక కార్యకర్తలు కూడా లోతైన యాలను పరిశీలించ ప్రయత్నిస్తే పూ చని రీతిలో ప్రతిబంధకాలు, బెదిరిం అనేకం ఎదుర్కొనవలసి వస్తుంది. న్యా స్థానాలు చాలా మేరకు తన పరిధు లోబడి మూగబోయాయి. జైళ్ళ నిర్వ లోని నేరస్థ మనస్తత్వం తారాస్థాయి దుకుంటున్నది. జైలు వాసులను శా కంగా, మానసికంగా క్రుంగదీసి, చిత్ర సలకు గురిచేసి, పైశాచికానందం పొ స్థాయికి జైళ్ళ నిర్వహణ దిగజారుతోం పలువురు మేథావులే ఆక్రోశిస్తున్నారు.

-శ్రీవాస

ఈ వారం కథ

సాలెగూడు

డా॥ వి.ఆర్. రాసాని

"ఈ పాడు మందను ఒకప్పుడు నా బిడ్డలే అనుకున్నా. వీళ్ళ కోసరమే, నా సుఖం, సంతోషం అన్నీ వదులుకున్నా. అయినా అదంతా వీళ్ళకు గుర్తుందా? లేదే!"

"నా ప్రాణానికి ప్రాణంగా ప్రేమించిన బావను కూడా వీళ్ళకోసరమే వదులుకున్నా. ఇంతప్పుడు అమ్మా,నాన్న, అన్నా, వదిన చనిపోతే వీళ్ళందరికీ నేనే తల్లినై పెంచినా, కనీసం అదయినా గుర్తుందా వీళ్ళకు? లేదే!"

పెద్దోళ్ళను పొట్టన పెట్టుకున్న, ఆ పాపిష్టిదేవుడు నన్నెత్తక పోయిన్నా బావుండేది.

థు! యింకొక్క క్షణం కూడా ఈ ఇంట్లో వుండను. ఆడ యాడన్నా అనాథ శరణాలయంలో చేరిపోతా అంతే!"

అలా గొణుక్కుంటూ పాత చీర చంకన పెట్టుకుని గడప దాటి వీధిలోకి అడుగుపెట్టింది పెద్దత్త.

ఆ ఇల్లు ఊరికి చివర కావడంతో ఆ ప్రదేశంలో కొన్ని కంప చెట్లు, తుప్ప చెట్లు వున్నాయి.

వాటి మధ్యలో నుంచే వెళ్ళి రోడ్డులోకి కలసిపోతున్న కాలిబాట గుండా అడుగులు వేసుకుంటూ వెలుతోంది పెద్దత్త.

ముగ్గుబుట్టలాటి తెల్లని జుట్టు, ముడతలు పడ్డ ముఖం, లోపలికి పీక్కుపోయిన కండ్లు, వాటికి పాతబడిన సోడాబుడ్డీ అద్దాలు, చేతిలో ఊతకర్ర, సంకలో పాతచీర, కాస్తా వంగిన నడుం, వణుకుతున్న శరీరం, అరవై దాటిన వయసు ... ఇదీ ఆమె ఆకారం. ఇంట్లోఅంతా గందరగోళంగా వుంది.సుందరం భార్యను అరుస్తున్నాడు.

కిశోర్‌బాబు గుక్కపట్టి ఏడుస్తున్నాడు. అది విని తిట్టుకుంటూనే ఒక్కసారి వెనక్కి తిరిగి చూసింది.

ఆమె కళ్ళు అప్రయత్నంగానే చెమర్చాయి.

ఒక్క క్షణం తల తిరిగినట్లై, శరీరం తూలి ప్రక్కనే వున్న ఒక చిన్న కంప చెట్టు మీద పడబోయి, తిరిగి తమాయించుకుంది.

'ఈ ఇంటికోసం ఎన్నిబాధలు పడ్డాను. ఎన్ని అవమానాలు భరించాను. నా చేతులారా పెంచి పెద్ద చేసిన పొదరిల్లు యిది".

రెండు కన్నీటి బొట్లుకార్చింది పెద్దత్త.

ఆ కన్నీటి మధ్య ఆ యిల్లు అస్పష్టంగా గోచరిస్తుంటే తెరలు తెరలుగా గతం ఆమె కళ్ళముందు, సినిమా రీలులా గిర్రున తిరిగింది.

కాలం కొన్ని సంవత్సరాలు వెనక్కి పరుగెత్తింది.

"పెద్దత్తా! పెద్దత్తా! బెడ్‌కాఫీ!"

"పెద్దత్తా! స్కూలుకు టయిమైపోతోంది. పేస్టు, బ్రష్ ఎక్కడా?"

"అత్తా! త్వరగా టిఫెన్. ఆఫీసుకు టైమైపోతోంది!"

"అక్కా! ఈ పండక్కయినా మంచి చీర తేవా?"

"పెద్దత్తా! ఈ రోజు స్కూలు ఫీజు కట్టాలి"

"అక్కా! నా చొక్కా బొత్తాం ఊడిపోయిందే. కాస్తా కుట్టి పెట్టవా?"

"అత్తా హోంవర్క్ లెక్క ఆన్సర్ రాలేదే. కాస్తా చెప్పవా?"

ఇదీ ఆ యింటి పరిస్థితి.

ప్రతిదీ పెద్దత్త చేతుల మీదుగా జరగాల్సిందే.

పొద్దుటే నాల్గు గంటలకంతా లేవడం, స్నానపానాదులు ముగించుకొని వంటా వార్పూ పూర్తి చేసి, యింటిల్లిపాదీ నిద్ర లేచేసరికి బెడ్ కాఫీలు తయారుచేయడం, ఆ తర్వాత టిఫెన్లు, భోజనాలు ...ఇలా నిద్రలేచింది మొదలు, రాత్రి నిద్ర పోయేంతవరకూ...ఒక్క క్షణం తీరికుండదు. అందరికీ అన్నీ ఆమే సమకూర్చాలి.

చెల్లెలు రేవతిని కాలేజీకి పంపించాలి. క్యారియర్స్ చేతికిచ్చి అన్నబిడ్డలు ఉమ, రమలను స్కూళ్ళకు పంపాలి. అలాగే తమ్ముని బిడ్డలు సృజన, కిశోర్‌బాబులను కాన్వెంట్‌కు రెడీ చేయాలి. పైగా తమ్ముడి భార్య ఉషకు, కోపం రాకుండా చూసుకోవాలి. మళ్ళీ మధ్యాహ్నానికి భోజనాలు, వడ్డనలు .. ఆమెదో పెద్దకథ!

* * *

పెద్దత్త అసలు పేరు జానకి.

సరిగ్గా ఇప్పటికి నలభై ఏళ్ళ క్రితం మాట.

అప్పుడు ఆ ఊర్లో ముత్యాలయ్య అనే ఒక ఉపాధ్యాయుడుండేవాడు. ఆయన పెద్ద కూతురే జానకి.

జానకికి ఒక అన్న, వదిన, తమ్ముడు, చెల్లెలు వుండేవాళ్ళు. అన్నా వదినల కిద్దరు పిల్లలు కూడా. ఆ యింటికి ఇల్లాలు ఆమె తల్లి ఆదిలక్ష్మి.

ముత్యాలయ్యది చాలా ఆద కుటుంబమని పేరు. జానకి అన్న శంకర్‌కు బ్యాంక్‌లో ఉద్యోగం. మం జీతం.

అమ్మ తమ్ముడయిన చంద్రం జానకి నిచ్చి పెళ్ళి చేయాలని ఏనా నిర్ణయమై పోయింది.

పైగా చిన్నప్పటినుంచీ వారిద్దర కలిసి మెలసి తిరుగుతూ గాఢం ప్రేమించుకున్నారు కూడా.

అయితే చంద్రం ఇంజనీరింగ్ మూ సంవత్సరం చదువుతున్నాడు. అది పూ కాగానే జానకిని చేసుకుంటానని వాగ్దాన చేశాడు.

విధి వక్రించింది. రోడ్డు ప్రమాదంలో ముత్యాలయ్య, అతని భార్య, పెద్ద కొడుకు శివశంకర్, అతని భార్య కుసుమ చనిపోయారు.

దాంతో పిల్లలందరూ అనాథ లయ్యారు. కుటుంబం వీధిన పడే పరిస్థితి ఏర్పడింది.

ఇక అప్పట్నుంచీఆకుటుంబ బాధ్యత జానకే వహించింది. ఎలాగో ... ఒక ప్రైవేటు సంస్థలో టైపిస్టుగా ఉద్యోగం సంపాదించి. పిల్లల్ని పోషిస్తూ వచ్చింది. అన్న బిడ్డలతో బాటు, చిన్న వాళ్ళయిన తమ్ముణ్ణి, చెల్లెల్ని కూడా, ఆమె తన సొంతబిడ్డలుగానే భావించుకుంది. ఆమే అందరికీ తల్లీ, తండ్రీ,గురువూ, దైవం అన్నీ అయింది.

తను పెళ్ళి చేసుకుని వెళ్ళిపోతే పిల్లలు అనాథలవుతారనీ, వారి కోసం తను పెళ్ళి లేకుండానే వుండిపోయింది. దానికి తోడు యిన్ని బాధ్యతలున్న జానకిని పెళ్ళి చేసుకుంటే, ఆ యింటి బరువంతా తన నెత్తిన ఎక్కడ పడుతుందోనని చంద్రం జారుకున్నాడు.

చేస్తున్న ఉద్యోగం ఊడిపోయినా ... తిరిగి ఎలాగో ఓలాగు ఏదో ఒక చిన్న ఉద్యోగం చేస్తూనో, లేదా నలుగురి పిల్ల

ఇండియానా జోన్స్ 'నిజంగానే అవతరించాడు. అతనే వెండ్యెల్ జోన్స్. 64ఏళ్ళ జోన్స్ వెండితెర హీరో'కు మోడల్‌గా రాణించి ప్రసిద్ధుడయ్యాడు. డెడ్ సీకి ఉత్తరదిశగా వున్న గిల్గల్ సమీప బిబ్లికన్ సిటీని నిజంగానే పూడ్చబడలేదని జోన్స్ కొత్తగా ప్రకటించాడు. గిల్గల్ వద్దనున్న ఆర్క్ ఆఫ్ ది కోవెనంట్ కోసం జీవితపర్యంతం పరిశోధించిన జోన్స్ మొదటి 'ఇండియానా జోన్స్' చిత్రం కోసం 14 ఏళ్ళపాటు ఆ భావనతోనే తలమునకలయ్యాడు.

ఇప్పుడు జోన్స్ అత్యాధునిక సాంకేతిక రిమోట్ సెన్సింగ్ ఎక్విప్‌మెంట్‌ను ఉపయోగించి ఆ పురాతన పట్టణంలోని రోడ్ల నిర్మాణం, గోడల శైలిని, స్థావరాలను గూర్చి పరిశోధించి, ఆ వివరాలు తెలుపుతున్నాడు. అయితే, పురావస్తు శాస్త్రజ్ఞులు సంశయాత్మకంగానే వున్నారు. 'టెన కమాండ్‌మెంట్స్'లోవున్న బంగారపు నిధి, భూమి మీద భగవత్ సాక్షాత్కారానికి గుర్తుగావున్న పూజనీయ స్థలాలు శతాబ్దాల క్రితమే ధ్వంసమైపోయాయని వారు అంటున్నారు. జోన్స్ ప్రకటనలన్నీ బూటకమని కూడా అన్నారు. జోన్స్ మాత్రం నింపాదిగా " కొంచెం వ్యవధి ఆగండి, మీరే చూద్దురుగాని" అంటున్నాడు.

మనం వేచిచూద్దాం. ఈ విషయమై ఎక్కడో అక్కడ ఒక సినిమా ప్లాట్ వుందేమో? అలాగే అయితే, జోన్స్ చెబుతున్న సాహసిక ఆర్కియాలజిస్ట్‌గా హారిసన్ ఫోర్డ్ నటించే చిత్రం సెట్స్ మీదకు వెళ్ళవచ్చు. నిజానిజాలు ఎలా వున్నా, మనకు మరో మంచి సినిమా దొరుకుతుంది.

-వివేక్

స్వీకరించారు. దీనిలో నోరు తెరుచుకున్న మూడు సింహాల బొమ్మలుంటాయి. నాల్గవది వెనక భాగంలో వుండటం వల్ల మనకు కనిపించదు. మూల స్థానంలో మధ్య భాగాన ధర్మచక్రం, దీనికి కుడి వైపున గుర్రం, ఎడమ వైపున ఎద్దు బొమ్మలుంటాయి. కుడి, ఎడమల చివర భాగాలలో రెండు చక్రాలుంటాయి. చిహ్నానికి క్రింద మాండూకోపనిషత్‌లోని 'సత్యమేవ జయతే' వాక్యం దేవనాగరి లిపిలో వుంటుంది. కాగా, పులి, నెమలి, కమలం మన జాతీయ జంతువు, పక్షి, పుష్పాలుగా గుర్తించారు.

* మన దేశ సివిలియన్ అవార్డులలో భారతరత్న అవార్డు అత్యున్నతమైనదనే విషయం అందరికీ తెలిసిందే. దీన్ని లలిత కళలు, సాహిత్యం, విజ్ఞాన శాస్త్రాలలో, అపూర్వమైన కృషికి, సమాజ సేవకు బహూకరిస్తారు. దీనిని 1954 నుంచి అందజేస్తున్నారు. కాగా, ఈ అవార్డు క్రింద యిచ్చే పతకం రాగి లోహంతో రావి ఆకు ఆకారంలో వుంటుంది. దీని పొడవు 5.8 సెం.మీ. వెడల్పు 4.7 సెం.మీ. దీనికి ఒక ప్రక్కగా సూర్యుని బొమ్మ, దాని క్రింద 'భారతరత్న' అన్న అక్షరాలు హిందీలో వుంటాయి. వెనుకవైపు భారత జాతీయ చిహ్నం, మాటో (Motto) వ్రాయబడి వుంటాయి. దీని అంచులను ప్లాటినమ్ లోహంతో తయారు చేస్తారు.

* మన శరీరంలో చిన్నప్రేవు, పెద్దప్రేవు కలిసేచోట బొటన వ్రేలు పోలికలో వుండే చిన్న సంచిని 'అపెండిక్స్' అంటారు. దీని పూర్తి పేరు 'వెర్మిఫార్మ్ అపెండిక్స్'. ఒకనాడు యిది సెల్యులోజ్‌ను జీర్ణం చేసి, క్రమంగా శేషాంగంగా మారిపోయింది. ఈ అవయవానికి వచ్చే వ్యాధిని ఎపెండిసైటిస్ అంటారు.

లకు ట్యూషన్లు చెబుతూనో, తినో, తినకో ఎంతో నేర్పుగా ఓర్పుగా కుటుంబాన్ని పోషించుకుంటూ, తనకు వచ్చే ఆ కొద్ది డబ్బులతోనే పిల్లల్ని బాగా చదివించింది జానకి. ఉన్నంతలోనే తగిన సంబంధాలు చూసి చెల్లెలికి, తమ్ముడికి ఆలస్యంగానైనా పెళ్ళిళ్ళు కూడా చేసింది.

వారికీ పిల్లలు పుట్టారు.

తమ్ముడు సుందరం కూడా ఉద్యోగస్తుడై జీవితంలో స్థిరపడ్డాడు. అలాగే అన్న కొడుక్కి ఉద్యోగం సంపాదించిపెట్టి ఆతనికీ పెళ్ళి చేసింది. అన్న కూతురికి పెళ్ళి చేసి పంపింది.

ఆమె వృద్ధాప్యపు కౌగిట్లోకి చేరుకున్నది. పైగా రేయంబవళ్ళు విశ్రాంతి లేకుండా ఇన్ని సంవత్సరాలుగా కష్టపడినందున కాస్త ముందుగానే వృద్ధాప్యం దాపురించింది.

అయినా ఇంటిపనీ, వంటపనీ అన్నీ ఆమె చూసుకోవాలి ! పిల్లలందరూ పెద్దత్తా !, పెద్దత్తా ! అంటూ అస్తమానం పిలుస్తూనే పనులు చేయించుకుంటూ వుంటారు. పెద్దలూ అంతే.

ఇలా కొన్నేండ్లు గడిచింది. పెద్దత్త ఇంకా ఉడిగిపోయింది. నడుం వంగింది. చూపు తగ్గింది.

ఇప్పుడామె అందరికీ చులకనే!

ఆమె మరీ ముసలిదైపోవడంతో ఇప్పుడు ఆమెను ఇంట్లోకే రానివ్వరు. వరండాలో ఓమూలే ఆమె జీవనం.

ఆమెకు ప్రత్యేకంగా ఒక సత్తుగిన్నె, ఒక సత్తు గ్లాసు యిచ్చారు. ఇప్పుడు ఆమెకున్న ఆస్తంతా చిరిగిపోయిన ఓపాత దుప్పటి - ఒక గోనె సంచీ మాత్రమే.

తమ్ముడి భార్య ఇష్టం వచ్చినప్పుడు ఆమె సత్తు గిన్నెలో అన్ని మెతుకులు రాల్చుతుంది. ఇష్టమున్నా లేకున్నా దాన్నే తినాలి. ఈ పరిస్థితిని తల్చుకున్నప్పుడంతా పెద్దత్తకు తెగ బాధ వేస్తుంది! తను పోషించి పెద్ద చేసిన పిల్లలే తనను నిర్లక్ష్యంగా చూస్తుంటే కళ్ళ నీళ్ళు పెట్టు

కునేది

" చంద్రం బావలాగా తనూ ఆనాడే తన దారిని తాను చూసుకుని వెళ్ళిపోయి వుంటే ఈ దినం తనకీ గతి పట్టేది కాదు గదా!" అని కూడా అనుకునేది. దానికి తోడు ఉషతో బాటు అన్న కోడలు సైతం సూటీ పోటీ మాటలు అనేది.

ఈ విషయాలన్నీ అటు తమ్ముడు గానీ, ఇటు అన్న కొడుకు గానీ పట్టించుకునేవారే కాదు.

అందుకే ఆ బాధ భరించలేక ఇల్లు వదలి కొన్ని రోజులు చెల్లెలి యింట్లో కూడా వుండేది

అక్కడా ఇదే వరస.

పోయిన రెండ్రోజులు బాగా చూసుకున్నా, ఆ పైన పట్టించుకునే వారే కాదు. పైగా పిల్లల్ని చూడలేకపోతే వుండలేకపోయేది.

అందుకే ఎక్కడికి వెళ్ళినా కోపమంతా దిగమింగుకుని వాళ్ళకోసం కళ్ళల్లో వత్తులు వేసుకుని తిరిగి వచ్చేసేది.

ఇలాంటి పరిస్థితిలో ఒకనాటి సాయంత్రం ఇంట్లో ఎవ్వరూ లేరు. పిల్లల్ని బడికి పంపించి కోడళ్ళిద్దరూ మ్యాట్నీకి వెళ్ళారు.

ఇంతలో స్కూలు నుంచీ కిశోర్‌బాబు అందరికంటే ముందే యింటికొచ్చాడు. వచ్చీ రాగానే "పెద్దత్తా ! ఆకలేస్తోందే!" అని గారాబుగా అడిగాడు.

ఆమె హృదయం ద్రవించిపోయింది.

"పాపం బిడ్డ, ఎప్పుడు తిన్నాడో ఏమో! పీడమ్ముండే అది బసివి ముండ. బిడ్డల్ని కనిందే గానీ, వాళ్ళ కెప్పుడు ఏం కావాలో తెలీదు. పిల్లల్ని, ఇంటినీ వొదిలేసి టింగురంగాని సినిమాకు పోయినారమ్మా ఈ యింటి ఆడంగులు. నేనీ మాదిరి తిరిగుంటే వీళ్ళంతా యింతోళ్ళయ్యేవోళ్ళా !"

-అని గొణుక్కుంటూ వెళ్ళి స్టౌ వెలిగించి పాలు కాచింది. ఆ తర్వాత హార్లిక్స్ కోసం అల్మారా తెరచి బాటిల్ తీస్తుంటే చేయి వణికింది. బాటిల్ కింద పడి పగిలిపోయింది.

అదే సమయానికి కోడళ్ళు రానే వచ్చారు.

ఆ దృశ్యం చూశారు. చివాట్ల పురాణం ప్రారంభమైంది.

తమ్ముడి భార్య ఉషయితే నోటికొచ్చినట్లు తిడుతూనే వుంది.

"ముసలి ముండా! యేసింది తిని ఊరికే ఉండకుండా ఇదేంపనీ. పనీపాటా లేకుండా ఊరికే మేపుతా వుంటే తెలిలా ... హార్లిక్స్ ఏం చిన్న రేటా! వచ్చిం జీతం వచ్చినట్లే రెండో తేదీకంతా అయిపోతుందా! మరిప్పుడు మళ్ళీ హార్లిక్స్ కొనాలంటే మాటలా ..?"

ఆమె నోటికి అడ్డూఆపులేక పోయింది.

పిల్లల్తోబాటు తమ్ముడు, అన్న కొడుకూ అందరూ యింటికొచ్చారు. అయినా ఉష తిట్టడం మాత్రం ఆపనే లేదు. దాంతో కోపం వచ్చిన పెద్దత్త తన పాత చీరను చంకన పెట్టుకుంది.

"యెదవబతుకు. చావైనా వచ్చింది కాదు. బాగున్నన్ని రోజులూ రెక్కలు ముక్కలు చేసుకుని, యింత వాళ్ళను చేస్తే... యిప్పుడు అందరికీ శానా కష్టమైపోయినాను. ఏం బతుకో. యెదవ బతుకు!'

" ఈ కొంపలో వుండేకంటే, ఆడ యాడన్నాబడి చావడం మేలు.ఇంక ఉండవంటే ఉండను. ఆఁ అంతే !"

"బిడ్డె ఆకలని అడిగితే హార్లిక్స్ కలిపిద్దామనుకున్నా . . . అది చెయ్యి జారి కిందపడి పగిలిపోయింది. అది నా తప్పా ! తుఁ...ఇంక ఈ కొంపలో వుంటే అడుగు"... అని తిట్టుకుంటూ వీధిలో కొచ్చేసింది పెద్దత్త. ఎవరొచ్చి పిలిచినా ఎంత బతిమిలాడినా రానంటే రానంది. యింకా తిట్టి పోసింది.

దాంతో సుందరంకు కోపం వచ్చి భార్యకు రెండు చివాట్లు పెట్టాడు. ఆమెకు వళ్ళు మండి భర్తను ఏమీ అనలేక కిశోర్ వీపున రెండు తగిలించింది. దాంతో కిశోర్ ఏడుస్తూ వచ్చి పెద్దత్త కాళ్ళు పట్టుకొని తీగలా చుట్టేశాడు.

"పెద్దత్తా ! నన్ను వదిలివెళ్ళకే. అమ్మ నన్ను చంపేస్తుంది."

-అని వెక్కి వెక్కి ఏడుస్తున్న కిశోర్‌ని చూసే సరికి ఆమె కోపమంతా చిటికెలో మాయమైపోయింది.

పిల్లలంతా వచ్చి ఆమె కాళ్ళు చుట్టేశారు.

ఉష అవమానంతో తలవంచుకుంది. చేతిలోని కర్ర, సంకలోని పాత చీర కింద పడేసి, వణుకుతున్న చేతుల్తో పిల్లల్ని ఆప్యాయంగా అక్కున చేర్చుకుంది పెద్దత్త.

ఎదురుగా కంప చెట్టుకున్న సాలెగూట్లో అప్పుడే పడ్డ ఒక ఈగ గిల గిల కొట్టుకుంటూ కనిపిస్తుంటే ...... దాని వైపే తదేకంగా చూస్తుండి పోయిందామె.